

אורה נטה ללוד

(המשך)

מיום שאני מכיר את חנוך לא ראיתי בשמחה כזו כבאותה שעה ששמע את מעשה הרועה. וכדי לחזק בו את שמחתו אמרתי לו עוד דברים על הרי ארץ ישראל שלעתותי ערב מתמלאים זהב ועל העמקים והגיאיות שעינם כעין התכלת ועל החמה שעוטפת את האדם בטלית ועל גשמי ארץ ישראל שבזמן שישראל עושים רצונו של מקום מוריד להם גשמים שכל טיפה וטיפה יש בה שיעור מקוה. ואם יורד קצת שלג מיד מוציא הקדוש ברוך הוא את החמה וממסמסו. שלא כארצות העמים ארץ ישראל, שהשלג יורד בהן בלא הפסק והחמה מעלימה עיניה ואינה יוצאת, ואדם מתכסה בשלג ומתעלם בשלג ואשתו ובניו צועקים ואינם נענים. והיכן היא החמה, וכי אין בה רחמנות על אדם מישראל, אלא אותם ימים עסוקה החמה להבשיל תפוחי הזהב שבארץ ישראל ואינה יכולה לבקר את הגולה.

אין לך אדם שיפה לדבר עמו כחנוך, אבל צריכין להזהר, מפני שיכולין לבוא לידי גאות, שהוא מדמה בלבו מאחר שאתה ידען נביא אתה.

אבל אני הוכחתי אותו על דבר זה ופירשתי לו שהנביא אינו יודע מעצמו כלום ואינו אלא שלוחו של מקום ואינו מוסיף על שליחותו של מקום ואינו גורע ומיום שנסתם חוון ניטלה נבואה. וחזרתי לראש הענין ופירשתי לו מה בין דמיון למציאות. מציאות היא טרחה בלא חתונה ודמיון הוא חתונה בלא טרחה.

אחר שביארתי לו כל הדבר פטרתיו לשלום. ראשית, כדי שלא לייגע אותו בדברים. ושנית, שכבר קצה נפשו של סוס לעמוד בטל. וביציאתו אמרתי לו שיביא עצים להסקה,

שבועונותינו שרבו גלינו מארצנו ואין אנו יכולים לעמוד מפני הצנה.

פרק אחד ועשרים / כל הבאים לבית המדרש

זכור חנוך לטוב שעושה את עבודתו כשורה. אחת לשלושה ארבעה ימים הוא בא ומביא לי עגלה מלאה עצים גזורים לבית המדרש. ואני מניחם אחורי התנור ומסדרם יפה יפה. אין תפארתו של תנור אלא בעצים, ואני שוחה לפני התנור ומבער בו אש.

האש מתלקחת בתנור והעצים תוססים באש ושרף נוטה מן העצים ומבעבע באש. פעמים רימה נראית בעצים ונשרפת עמהם. אומר אני לה לרימה וכי בתנורו של הכומר יפה לך מכאן? והיא מתעוותת ואינה משיבה לי כלום. ומאחר שאינה עונה נמנע אני מלדבר עמה. לא משום שאני מתגאה עליה, אלא תולעת שמתעוותת על שנשרפת בבית המדרש אינה ראויה לדבר עמה.

מי גילה רו זה לבני אדם שמסיקים בבית המדרש הישן? עוף השמים הוליד את הקול. זה ימים הרבה שלא נסתכל אדם בבית המדרש, בא עוף מן השמים ועמד על הגג ומצא את ארובת העשן חמה קרא לאשתו ולבניו ובנותיו. באו והקיפו את ארובת העשן. ראו שכניהם ובאו אצלם. לא יצאה שעה קלה עד שהיתה כל ארובת העשן מלאה מצפרים.

הגביהה אשה עיניה ואמרה לחברתה חברתי מה ראו צפרים שנתכנסו שם.

אמרה לה חברתה חברתי שמעתי שהירושלמי הלז מסיק לו את התנור ובאות צפרים לחמם עצמן בארובת העשן. אמרה לה חברתה חברתי הויגני תולכת אצל בעלי

ומודיעה לו. אמרה לה חברתה לך והודיעי לו לבעלך, שאני אין לי למי להודיע שבעלי מת במלחמה.

הלכה היא והודיעה לבעלה. הלך הוא ונכנס לבית המדרש ומצא בית המדרש חם ותנור בוער. פשט את ידו ואמר מחיה נפשות. ולא זו משם עד שנתחממו ידיו ורגליו ושאר כל הגוף. לסוף נטל ספר וישב וקרא עד שנאחזו עפעפיו בשינה ונתנמנם. לסוף ניעור משנתו ואמר גן עדן, גן עדן. קרוב בעיני שהראו לו בחלום גן עדן פתוח וצדיקים יושבים ולומדים תורה ודוגמא שלו דומה לבית מדרשנו.

אמרתי לעצמי מה היה אדם זה חסר, קצת חוס, קצת תורה, קצת בית המדרש, קצת תנומות מתוך הנאה. אין אני מאותם שמתדיינים עם קונם, אבל אותה שעה אמרתי רבוננו של עולם אתה הוא שבראת את כל העולם כולו וכל העולם כולו בידך, כלום קשה לך כביכול לתת קצת נחת לבני בחונך בני אוהביך.

למחר חזר אותו אדם ובא. וכשבא לא רץ אצל התנור להתחמם. אלא נטל ספר תחילה. ישראל אינם כפויי טובה, נותן להם הקדוש ברוך הוא קצת צרכיהם מיד הם נותנים לו כביכול צרכיו. ולא עוד אלא שמקדימים הפציו לצרכי עצמם.

אחר שעה נכנס אדם אחר. כמעשהו של זה כך מעשהו של זה. עמדתי ונטלתי כמה גורי עצים והוספתי לתנור ואמרתי לעצמי. עצים. עשו את שלוחתכם. ואל תתרושלו. שהנאה להם לבריות ממעשיכם.

סמוכים זה לזה יושבים שני בני אדם, וספרים לפניהם.

משמחתם ניכר שלומדים דבר הלכה. מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד. אשריכם לומדי תורה שאתם מרחיבים עולמו של הקדוש ברוך הוא בתורתכם.

האש מתרוננת בתנור ושפתותיהם של לומדי תורה מרחישות. הנה הגדול סמוך לבית המדרש זורק צל ומוסיף צל ומכסה אורו של יום. חלונות בית המדרש מתכסים והולכים וכמין וילון נמתח עליהם. עמדו שני אורחי והלכו אצל הכיור ונטלו ידיהם והתפללו מנחה, עמדתי אף אני והדלקתי מנורה.

נענה אחד ואמר אור. הוסיף חברו ואמר אור היהודים. על יד על יד אכלה הפתילה את הנפט והאש את הפתילה. סגרו אורחי את ספריהם וקמו. חיבקו את התנור והלכו וחזרו והלכו. נשקו את המזוזה ויצאו מרושלים מבית המדרש. נעלתי את הדלת אחריהם וחזרתי למלון.

בדרך אמרתי לעצמי אם חם לגוף למה יהא חושך לעינים? למחר כשהביא חנוך עצים להסקה אמרתי לו הא לך מעות והבא נפט ונרות ונמלא את המנורות נפט ונדליק שנים שלושה נרות. לא כך אומרים במקום תורה שם אורה.

חזר חנוך והביא קיתון של נפט וליטרא נרות. אמרתי לו לחנוך היכן חכמתך חנוך שהבאת נרות צנומים. גויים שאין צריכים ללמוד תורה די להם בנר קטן. יהודים שלומדים תורה צריכים לנרות גדולים. אילו הייתי בשעת בריאת העולם הייתי מבקש מהקדוש ברוך הוא שיתלה חמה ולבנה וכוכבים בבית המדרש.

(עוד יבוא)